

304. Bensta, Skånela sn.

Litteratur: B 47, L 491. J. Bureus, F a 6 s. 199, 201 (Rhezeliuss); J. H. Rhezelius, F 1 2 n:r 42; J. Peringskiöld, F 1 5:1 n:r 53, Monumenta 3, bl. 121; UFT h. 6 (1877), s. 27.

Avbildningar: Rhezelius, teckning (F 1 2); Bureus, kopparstick (F f 6, n:r 200); Peringskiöld, teckning (F 1 5:1), träsnitt (i F 1 5:1, Monumenta 3 och B 47).

Runstenen fanns enligt Rhezelius (F a 6) »I Skånla nordan för Benstad», enligt Peringskiöld i »Beensta Hage». Den är icke omnämnd i Dybecks och Brates samlingar och har icke kunnat återfinnas vid senare inventeringar.

Tämligen stort stenblock. Höjd o. 1,70 m., bredd o. 1,75 m. Ristningens höjd 1,15 m., bredd 1,60 m. Den ristade ytan är, av teckningen i *Bautil* att döma, mycket ojämn.

Inskrift (enligt B 47):

fuluki · lit · hkua stāin · auk þair arlukr þapir bryþr · eftir · mana · faþur sin

Fullugi let haggva stein ok þeir ... báðir bróðr eftir Mana (Manna), faður sinn.

»Fulluge lät hugga stenen och ..., båda bröderna, efter Måne (Manne), sin fader.»

Till läsningen: 15 **t** har bst endast t. v. 26 **ar** är en binderuna. Därefter korsas runslingan av en smalare slinga, och på denna är tillsatt bst av ett **l**. 29 **k** och 30 **æ** stå på ställen av stenytan, som varit skadade, vilket Peringskiöld antytt genom skraffering. 38 **y** är stunget; likaså 41 **e**. — Rhezelius: 22 **þ** saknas. 26—35 **aukr** **ipur**, 38 **u**, 41 **e**. — Bureus, kopparstick: 3 **i**, 22 **þ** saknas, 26—35 **aukr** **apur**, 38 **u**.

Ristningen torde ha varit svårt skadad vid runorna 26—30, och läsningen av inskriftens

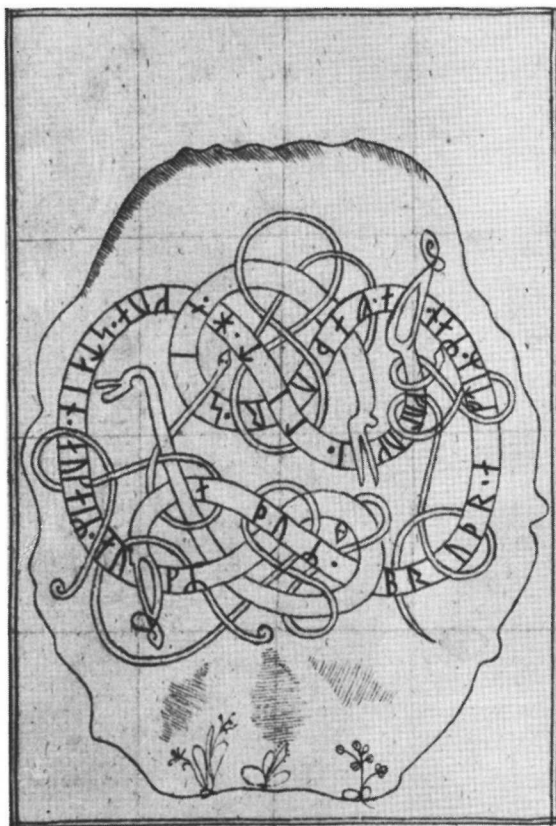

Fig. 9. U 304. Bensta, Skånela sn.
Efter teckning av Rhezelius.

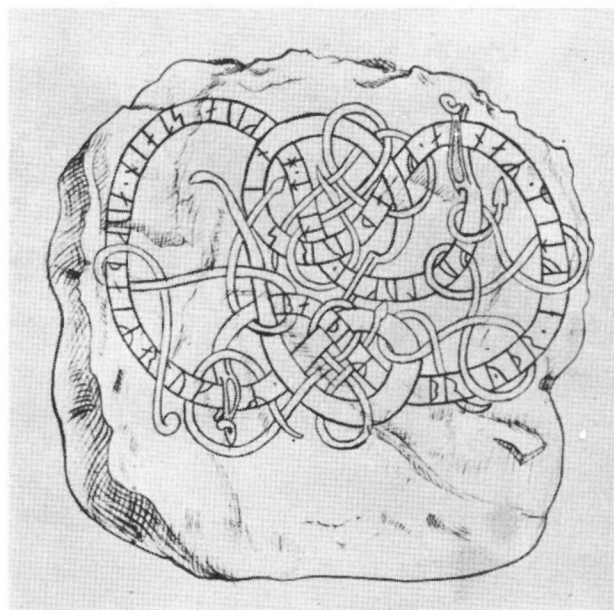

Fig. 10. U 304. Bensta, Skånela sn.
Efter teckning av Peringskiöld.

andra namn blir därför osäker. Möjligen har det varit **iluki Illugi**. Två bröder med namnen *Illugi* och *Fullugi* äro nämnda i inskriften L 29 Svarsta, Håbo-Tibble sn. Andra exempel finnas på att dessa båda namn använts inom samma familj (E. Wessén, *Nordiska namnstudier*, s. 13). Inskriftens formulering vore emellertid i så fall rätt egendomlig. Av 31—40 **þaþir bryþr** framgår, att bröderna endast ha varit två. **þaþir iluki** skulle sålunda avse *Illugi* och den förut nämnde *Fullugi*. Ett sådant uttryckssätt *Fullugi . . . ok þaþir Illugi* för *Fullugi ok Illugi* är abundant och därför osannolikt. En annan möjlighet är, att 22—30 **þaþir arluks** är en felläsning för **kairlauks Gæirlauks**.

Om mansnamnet *Fullugi* se Sö 228. Ett mansnamn *Gæirlauks* är icke med säkerhet känt från någon annan runinskrift, men det är väl styrkt från medeltida norska källor. 46—49 **mana** kan givetvis återge ett (ack.) *Māna* eller *Manna*. Namnet förekommer i ytterligare några inskrifter: den nyfunna runhällen i Hammarby sn U 284, L 616 Vällingsjö, Malsta sn och L 617 Ekeby, Malsta sn (säkerligen avses i dessa båda inskrifter samme man), Sö 63, 173 och 374 (i de båda senare avses samme man). I medeltida svenska urkunder synes såväl *Māni* som *Manni* vara styrkt, i västnordiska källor endast *Māni*.

305. Bensta, Skånela sn.

Pl. 3.

Litteratur: O. Almgren, Anteckningar (ATA); E. Brate, Anteckningar (ATA); E. Ekhoﬀ i Fornvännen 1907, s. 72.

Äldre avbildningar: R. Cederström, foto 1901 (ATA); O. v. Friesen, foto 1904 (ATA; Fornvännen 1907, s. 73); E. Brate, foto 1908 (ATA).

Ristningen finnes på ett jordfast granitblock 3 m. Ö om vägen mellan Ekeby och Bensta, o. 1600 m. N om Ekeby och o. 500 m. S om Bensta. Den har enligt uppgift upptäckts av en pojke vid jultiden år 1900 och undersöktes av R. Cederström 1901, O. v. Friesen 1904 och E. Brate 1908.

Berghällens yta är jämförelsevis slät och jämn men dock knottrig. Ristningens höjd 1,03 m., bredd 0,40 m. Ristningslinjerna äro smala, grunda och hackiga, vilket ofta gör dem otydliga.

Inskrift:

askala lit hiua stain iftir fuluka auk iluki auk sikni

5 10 15 20 25 30 35 40 45

Aska[t]la(?) let h[agg]va stein æftir Fulluga, ok Illugi ok Signy.

»Åskatla lät hugga stenen efter Fulluge, och Illuge och Signy.»

Till läsningen: I inskriften finnas inga säkra sk. Första namnets alla runor äro säkra, om också bst i 6 **a** är grund. R. 5 är **l**, icke **t**. 11 **i** har intet säkert spår av bst. Ett sådant har ej heller kunnat få plats på h. sidan av hst. T. v. om hst finnes en svag fördjupning, ej huggen. 12 **u** är tydligt. 13 **a** har bst t. v.; endast svaga spår av bst på h. sidan. 15 och 21 **t** ha bst endast på v. sidan av hst. 19 **i** är icke stunget. Övre bst i 24 **f** är otydlig. Bst i 29 **a** är svag. 33—37 **iluki** är fullt klart. Runorna i sista namnet 41—45 **sikni** äro svaga men torde vara fullt säkra. — Cederström: 33 **a**, 41—45 ej läst. — v. Friesen: 11 **k**, 33 **i**, 41—45 **sikni**. — Brate: 11 **k** »har av någon orsak felristats till **ŷ**»; bst är dock svag. R. 19 sannolikt **e**. 33 **i**, 41—45 **sikni**.

1—6 **askala** torde vara kvinnonamnet *Askatla*. Detta är f. ö. icke säkert belagt i svenska källor. Jfr dock Ög 94 **askata**. I Reichenau-listan förekommer det flera gånger (*Aarböger* 1923).